SVOBODA — СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 203. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 24, 1991. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 24-го ЖОВТНЯ 1991 Ч. 203. РІК XCVIII.

В КОНОТОПІ ПОЗБУЛИСЬ ПАРТОКРАТІВ

Київ (ПБ УРП). — Студентську голодівку тут на Майдані Незалежности, річницю завершення якої щойно візначила проґресивна молодь республіки, дехто схильний був вважати не інакше як „мобсшем". І от „підтвердження" впливу потойбічного світу на тихий і розмірений хід подій в Україні. Рівно через рік київська акція, хоча і в мініятюрі, повторилася в Конотопі і з таким же фіналом перемоги для демократії.

Від 11-го жовтня голодували біля Конотопської Міської ради снумівці Сергій Сущенко і Олег Назаренко. 14-го жовтня до них приєднався республіканець Олександер Безпалий. Вони вимагали резиґнації колишнього парторга Юрія Іванова та його спільників. 16-го жовтня власті спробували провести мітинґ на свій захист, але гору на ньому взяв народ. Сотні робітників конотопського електромеханічного заводу „Червоний Металіст" та арматурного вагоноремонтного і поршневого заводів покинули роботу, прийшли на мітинґ і підтримали голодуючих.

Цього ж дня о год. 6:30 вечора розпочалася надзвичайна сесія Міської Ради, на якій її голова (він же голова виконкому і колишній перший секретар міськкому КПУ) Ю. Іванов зрезиґнував. Разом із ним це зробили ще 28 працівників виконкому. Резиґнація Іванова була прийнята лише за п'ятим голосуванням о год. 1:45 ночі. О год. 2-ій голодуючі С. Сущенко, О. Назаренко та О. Безпалий зняли пов'язки і були відвезені до лікарні.

Л. Кравчук пропонує свою програму

Київ (ПБ УНС, Раїса Руденко). — Голова Верховної Ради України Леонід Кравчук відбув поїздку по Житомирщині та Чернігівщині, де 14-15-го жовтня зустрівся з громадськістю. Як заявив голова українського парляменту, він так пізно розпочав передвиборчі поїздки по Україні, бо хотів робити усе законно, не випереджаючи подій. І тільки після того, як Центральна виборча комісія вручила йому 10-го жовтня посвідчення кандидата на президента України, він вирішив, що має право розпочинати боротьбу за цей високий пост.

У Чернігові в Будинку Культури текстильного комбінату Л. Кравчук виклав свою програму, яку він назвав „п'ять д", що розшифровується так: державність, демократія, достаток, духовість, довір'я. Він пояснив, що в новій українській демократичній державі має бути так, що не люди для держави, а держава — для людей. У ній повинні мати верх не „вищі розпорядження", а права і свободи людини.

„Ми у змозі і обов'язково реалізуємо мрію першого президента України Михайла Грушевського", — сказав голова українського парляменту. Він пообіцяв „віддати власність людині, зробити її хазяїном". Кожна людина має отримати свою частку власности, як необхідний стартовий капітал. Обсяги та конкретні шляхи мають визначити самі трудові колективи, а земля повинна належати тим, хто її обробляє. І закон про це треба створити негайно.

В слід за цим, вважає Л. Кравчук, потрібно зняти усі обмеження на комерційну діяльність державних підприємств як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Держава має зняти з себе функції виробника і передати їх підприємцям.

Щодо створення національної економіки, то Кравчук вважає, що це неможливо зробити без введення національної грошової одиниці. І це буде зроблено так, щоб люди не втратили своїх чесно зароблених заощаджень. Уряд та місцеві органи влади зможуть самостійно розпоряджатися фінансовими ресурсами, а п'ятивідсотковий податок та всі інші податки колишнього Союзу будуть зліквідовані. Будуть закриті усі позабюджетні фонди, окрім Фонду Чорнобиля.

Перехід до ринку і нове ціноутворення Кравчук обіцяє здійснити так, щоб на товари щоденного попиту державні ціни не тільки не зростали, а навіть знижува-

(Закінчення на стор. 4)

В. ФОКІН ВІДВІДАВ БРАЗИЛІЮ І МАЛЬТУ

Київ (ПБ УНС, Раїса Руденко). — Урядова делеґація України на чолі з прем'єр-міністром Вітольдом Фокіним 15-21-го жовтня перебувала з офіційною візитою у Бразилії, де зустрілася з властями стейту Ріо-де-Жанейро, а також з підприємцями, політиками і українською громадськістю. Делеґація відвідала законодавчі збори в Ріо-де-Жанейро. Відбулася зустріч В. Фокіна з головою цього законодавчого органу, переговори з президентом Бразилії Фернандом Колором де Мельйо про налагодження прямих зв'язків між обома країнами. Сторони домовилися про підписання в майбутньому економічних угод з цілого ряду питань.

Довідавшись, що у Бразилії живе біля 300,000 громадян українського походження, які розселені переважно у стейті Парана та у місті Прудентополісі, де українці становлять 70 відсотків населення, а також у місті Курітіби, В. Фокін відвідав і ці місця, де мав численні зустрічі з українцями.

По дорозі до Бразилії, українська делеґація зупинилася на Мальті, де відбулися ділові розмови з членами уряду та бизнесменами цієї морської країни.

Відбулися чергові наради Екзекутиви УАКРади

Ґлен Спей, Н. Й. (Р. Барановський). — Маніфестація у Вашінґтоні 22-го вересня 1991 року з домаганням за визнання проголошеної Верховною Радою України в Києві Актом 24-го серпня 1991 року незалежної української держави Урядом ЗСА і приїзд до ЗСА голови Верховної Ради України Леоніда Кравчука та ряд інших важливих справ були предметом нарад Екзекутиви Української Американської Координаційної Ради, що відбулися 7-го вересня 1991 року тут на оселі „Верховина".

Участь у нарадах, що ними проводила голова Уляна Дячук, взяли члени Екзекутиви і голова Крайової Ради д-р Богдан Шебунчак.

Після ствердження присутности, прийняття порядку нарад і протоколу з попередніх нарад Екзекутиви звітували поодинокі члени Екзекутиви.

У справі маніфестації у Вашінґтоні звітували д-р Юрій Солтис, Роман Данилюк і Євген Стахів, які входили від УАКРади до комітету підготови маніфестацій, що відбулися рівночасно у Вашінґтоні, Чикаґо і Лос Анджелесі. Підготовано відповідні летючки англійською мовою для роздавання серед американського населення, готові великі і малі національні прапори, шість великих транспарантів з відповідними написами, устійнено лозунги, пропам'ятні стяжки тощо. Маніфестацію у Вашінґтоні підготовили представники двох українських бюр — Евген Іванців із Бюра УНС і Тамара Ґелло із Бюра УККА. Вони вели програмою у Ляфаєт парку і були відповідальні за запрошення американських промовців і кореспондентів засобів масової інформації. За порядок під час маніфестації у Вашінґтоні відповідав Осип Труш з допомогою Льва Футали і Осипа Голинського та по одному представнику Пласту і СУМА.

У справі приїзду до ЗСА Л. Кравчука рішено подати до преси заяву, що УАКРада і її членство будуть достойно його вітати, як голову Верховної Ради України, що проголосила недавно незалежність України. Заява появилася у „Свободі" з 20-го вересня 1991 року.

Заява УАКРади з нагоди проголошення незалежности України появилася у „Свободі" з 30-го серпня 1991 року, в „Народній Волі" з 12-го вересня і в „Нашому Голосі" за вересень 1991 року.

Р. Данилюк обширно звітував про свою поїздку в Україну, а також про відвідини української громади в Санкт-Петербурґу. Він передав привіт від УАКРади Олесеві Гончареві. У розмові з головою Спілки Письменників України Юрієм Мушкетиком, виявилося, що на заплянoване видання російсько-українського словника потрібна фінансова допомога. Р. Данилюк передав від УАКРади 1,000 дол. на закуп копіювальної машини моделі „Мінольта" для потреб товариства і газети „Слово". Машину придбано 6-го серпня і цього ж дня доставлено в товариство.

Ідучи на зустріч Спілці Письменникі України, яка потребує фінансової допомоги на видання російько-українського словника за 6,000 дол., рішено на це видання пожертву в сумі 3,000 дол.

Р. Данилюк закупив від УАКРади теж копіювальну машину „Мінольта" і передав її для вжитку середньої школи в Гнідині Бориспільського району Київської області.

Кореспонденційний секретар і пресовий референт д-р Роман Барановський подав, що у звітному часі зредаґовано чергове число „Бюлетеня" Екзекутиви за липень-серпень: репортаж до преси про наради Екзекутиви УАКРади 13-го липня; листи до Президента Буша, один у справі його виступів в Києві з датою 13-го серпня і другий до нього з датою 26-го серпня у справі визнання незалежности України; лист-привітання до Верховної Ради України з нагоди проголошення незалежности України і ґратуляції до президентів Латвії, Литви, і Естонії з приводу визнання незалежности їх держав вільними країнами світу.

Керівник канцелярії УАКРади Дамян Ліщинський подав, що „Бюлетень" Екзекутиви висилається тепер на індивідуальні адреси

(Закінчення на стор. 4)

СССР і Німеччина вирішують долю Е. Гонеккера

Москва. — У понеділок, 21-го жовтня, до Москви прибув міністер юстиції Німеччини Клявс Кінкель. Формально його візита пов'язана з міжнародною конференцією „Право і европейське співробітництво", яка відкрилася тут у вівторок. У конференції бере участь коло 40 країн. Понеділок німецький міністер використав для проведення ряду зустрічей, у тому числі з міністром юстиції Російської Федерації Ніколаєм Федоровим.

Як повідомляє совєтське пресове аґентство ТАСС, покликуючись на неофіційні джерела, під час розмов сторони будуть також обговорювати справу про перебування в Совєтському Союзі колишнього керівника Східньої Німеччини Еріха Гонеккера. На весні цього року його таємно перевезли з Німеччини до Москви нібито для лікування. З просьбою про надання йому в Совєтському Союзі політичного притулку Е. Гонеккер не звертався, а в Німеччині проти нього висунуто судове обвинувачення.

Згідно з інформаціями з достовірних джерел, К. Кінкель зустрінеться також з одним із помічників президента СССР для обговорення справи про майбутнє Е. Гонеккера.

А в той час Е. Гонеккер і його рідня не сидять склавши руки. У неділю ввечорі на летовищі „Шереметтєво-2" в Москві приземлився літак Аерофлоту ІЛ-62, що прибув з Чіле. На ньому із Сантіяґо прилетіла супруга колишнього німецького диктатора Марґо Гонеккер, яка відвідувала дочку, що живе у Чіле. Засоби масової інформації розглядають можливість переїзду Е. Гонеккера в ту країну. У відповідь на запитання про результати поїздки, Марґо Гонеккер сказала кореспондентові ТАСС, що „вона була успішною".

В Україні створено ювілейну комісію

У зв'язку із святкуванням 120-річчя з дня народження Богдана Лепкого в листопаді 1992 року, Секретаріят Ради Спілки Письменників України створив ювілейну комісію в такому складі: Р. Лубківський, народний депутат Верховної Ради України, секретар Спілки Письменників України, доктор філологічних наук М. Ільницький, академік М. Жулинський, доктор філологічних наук, лавреат Шевченківської премії Ф. Погребенник, поет О. Лупій, письменник О. Зозуляк, письменники Р. Коритко, секретар тернопільського відділу Спілки Письменників України, Г. Петрук-Попик, О. Сливинський (секретар).

Заплянoвано в Тернополі та Львові провести наукові конференції, присвячені багатогранній діяльності Б. Лепкого, на які будуть запрошені науковці України та діяспори. Вони відвідають місця, пов'язані з життєвим шляхом визначного поета-лірика.

ВИСТАВКА Х. АБРАГАМОВСЬКОЇ

Ню Йорк. — Об'єднання Мистців Українців в Америці влаштовує виставку олійних праць і графіки мисткині зі Львова Христини Абрагамовської, відкриття якої відбудеться у неділю, 27-го жовтня, о год. 1-ій по полудні в Ґалерії ОМУА, 136 Дурга авеню в Ню Йорку. Виставка буде відкрита для відвідувачів в будні від 6-ої до 8-ої год. вечора, в суботи і неділі від год. 1-ої по полудні до 8-ої вечора, і триватиме до 3-го листопада.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ РІШИЛА СТВОРИТИ АРМІЮ

Київ. — Як інформують західні кореспонденти Верховна Рада України зробила дальший крок до незалежности, прийнявши рішення створити 400,000-членну українську армію.

Це рішення не заторкує складної справи, чи нове військо буде включати континґенти совєтської армії, що перебуває на терені України.

„Коло історії не можна завернути", — сказав Константин Морозов, український міністер оборони. „Україна буде мати своє власне військо". Під грімкі оплески членів Верховної Ради Леонід Кравчук надав ступінь генерала-полковника К. Морозову, на що цей заявив: „Я буду служити Україні", зміняючи дотепершню присягу військовиків „Я буду служити СССР".

Ген. К. Морозов

Рішенням створити українське військо Верховна Рада підкреслила при тому, що військові частини затримають невтралітет. Підкреслено також, що Україна буде вести таку політику, щоб звільнити свою країну від нуклеарної аброї.

На рішення Верховної Ради ще не зареаґував Міхаїл Ґорбачов, який в понеділок, 21-го жовтня у своїй промові остерігав перед творенням незалежного війська в поодиноких республіках, як рішення неконституційне і небезпечне.

Речники совєтської армії припускають, що українське військо, в якому будуть і летунські та морські частини, буде коштувати приблизно 50 біл. карбованців річно і українське правління не може подолати таких видатків. На підставі підписаного закону про українську армію її головнокомандуючим буде президент держави, якого виберуть 1-го грудня. До того часу цей пост матиме голова Верховної Ради, яким тепер є Леонід Кравчук.

Українська армія має бути створена так з професійних військовиків, як із новопокликаних до неї. Крім постанови про українську армію Верховна Рада одобрила постанову про створення республіканських відділів безпеки в числі 30,000, які мають служити як міліція, а також менші частини, які будуть хоронити границі України.

ДОПОВІДЬ Д-Р Т. БУЛАТ

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук в ЗСА влаштовує доповідь гості з України, наукового співробітника Інституту Мистецтвознавства, Фольклору та Етнографії ім. М. Рильського Академії Наук України д-ра Тамари Булат, на тему: „Нові архівні матеріяли про Миколу Лисенка — ключ до нової концепції". Доповідь відбудеться в неділю, 27-го жовтня, о год. 2-ій по полудні, в будинку УВАН, 206 100-та вул. захід в Ню Йорку. Телефон: (212) 222-1866.

В УКРАЇНІ

(З повідомлень УНІАР)

Ковель. — Згідно з рішенням Міської Ради, тут у вівторок, 15-го жовтня демонтовано останній у місті пам'ятник Володимирові Ленінові.

Дніпропетровське. — Тут у середу, 16-го жовтня, на Дніпропетровській Товарно-фондовій біржі відбулася презентація сільськогосподарської секції біржі. До секції входять понад 400 представників сільськогосподарських об'єднань, організацій і підприємств України. На торги виставлено товарову масу вартістю біля 200 млн. крб. Представники селянства вийшли на біржу з метою обміну товару на сільськогосподарську техніку, але бартерні угоди біржа не проводить. Керівництво біржі запевнило, що ці труднощі будуть усунені.

Симферопіль. — Після ухвалення сесією Верховної Ради Криму постанови про прийняття під юрисдикцію Верховної Ради Всесоюзного Дитячого Центру „Артек", всесоюзна піонерська організація подала до Верховного суду СССР позов на ВР Криму. У комітеті для справ молоді при Раді міністрів Криму виникли труднощі з прийняттям на баланс власности „Артеку".

Дніпропетровське. — Тут у середу, 16-го жовтня, заступник голови обласної організації Спілки Офіцерів України Сергій Михайлов зустрівся з офіцерами колишнього дніпропетровського обласного управління КҐБ. Він розповів про цілі і невдачі спілки, зачитав документи організації, відповів на запитання та запросив офіцерів КҐБ взяти участь у конференції дніпропетровської організації СОУ.

Івано-Франківське. — У середу, 16-го жовтня, виконком Ради Профспілок области оприлюднив звернення, яким закликає всі профспілкові організації України активно підтримати всеукраїнський референдум 1-го грудня. Автори звернення закликають відкинути політичні амбіції і об'єднатися для добра незалежної України.

Богородчани. — Тут віруючими реставровано греко-католицьку церкву. Першу Службу Божу з нагоди храмового дня Івана Богослова відправив о. Любомир.

Долина. — Сільські школярі району за відмінні знання будуть отримувати стипендію 20 карбованців на місяць. Таке рішення в середу, 16-го жовтня, прийняв районний комітет Української Селянсько-Демократичної Партії. Фонди для нагород кращим учням виділятимуться з партійних внесків. Покищо стипендії отримуватимуть 10 учнів.

Івано-Франківське. — Тут відбувся поминальний день, з нагоди 32-ої річниці з дня загибелі провідника ОУН Степана Бандери. У містах і селах Галичини спущено національні прапори. На вулиці Страчених в обласному центрі зібралися краяни, горіли свічки і смолоскипи. Хвилиною мовчання вшановано пам'ять лідера українського національно-визвольного руху.

Лебедин. — У середу, 16-го жовтня, у місті піднято ще один синьо-жовтий прапор — над районним народним судом і прокуратурою. Вручаючи прокуророві району освячений напередодні прапор, керівник місцевого осередку Руху Борис Ткаченко висловив припущення, що над прокуратурою прапор буде висіти довше, ніж над Краєзнавчим Міським Музеєм, де його хтось вперто зриває.

Одеса. — Тут у вівторок, 15-го жовтня, на проспекті Тараса Шевченка відбулося урочисте відкриття пам'ятної дошки з написом „Проспект названий ім'ям великого українського поета Тараса Григоровича Шевченка". Перед одеситами виступили заступник голови облвиконкому Анатолій Кавалєров і голова одеського відділу Спілки Письменників України Богдан Сушинський, які відмітили тяжкий поступ українського відродження на Одещині.

Одеса. — Звідси у п'ятницю, 1-го листопада, повинні відкритися летунські полети з Одеси до Тель-Авіву і Стамбулу. Ініціятором їх відкриття є одеське Експериментальне Творче Об'єднання „Аріядна".

У СВІТІ

МОСКОВСЬКИЙ ТИЖНЕВИК „Арґументи і Факти" повідомив, що чисельність працівників КҐБ в Совєтському Союзі становить 485,000 осіб. Річний бюджет цієї організації — 6.4 біл. совєтських карбованців і 50 мільйонів карбованців інвалютних.

В НЕДІЛЮ, 20-ГО ЖОВТНЯ, в Санкт-Петербурзі на Двірцевій площі відбулася антисемітська демонстрація. Промовці заявляли на ній, що в країні панує „терор демократів, вірних слуг світового сіонізму". Серед лозунгів був і такий: „Єльцин був, є, і буде жидом!"

В ПОНЕДІЛОК, 21-ГО ЖОВТНЯ, в Теграні розпочалася міжнародна конференція стосовно Палестини з участю іранських і чужинецьких релігійних, політичних і громадських діячів. У вступному слові міністер закордонних справ Ірану Алі Акбар Велаяті запевнив у невдачі міжнародної конференції в питаннях Близького Сходу і заявив, що палестинську проблему можна вирішити тільки знищивши Ізраїль.

В ПОНЕДІЛОК, 21-ГО ЖОВТНЯ, міністерство Норвегії заявило, що вісім совєтських дипломатів „займалися діяльністю , що є несумісна з їхнім статусом" і тому повинні залишити країну до 15-го листопада. Після Другої світової війни Норвегія вислала в цілому 47 совєтських дипломатів-шпигунів, однак це перший випадок, коли мова йде відразу про вісьмох.

В ЛЮКСЕМБУРЗІ ВЕДУТЬ переговори 12 країн, що входять до Европейської економічної спільноти, і 7 країн Европейської асоціяції вільної торгівлі. Їхньою метою є створення безмитного торговельного простору на всій території Західньої Европи. Серед спірних питань — небажання Австрії і Швайцарії пропускати через свою територію вантажні авта.

В ПОНЕДІЛОК, 21-ГО ЖОВТНЯ, Ізраїль і проізраїльська армія Південного Ливану звільнили 15 полонених ливанських терористів. Деякі ізраїльські аналітики вважають цей крок поспішним, оскільки тієї ж неділі проіранські терористи застрілили трьох ізраїльських вояків.

ПІД ЧАС СВОЄЇ ВІЗИТИ до Парижу міністер оборони Ливану Мішель Мюр звернувся до міністра оборони Франції П'єра Жокса з просьбою про сприяння в ремонті бойових літаків і гелікоптерів, закуплених раніше у Франції. В імені уряду Мюр попросив також дозволу відкласти виплати за французьку воєнну техніку.

ГОЛОВНІ ПОРТИ НОРВЕГІЇ заблоковані риболовецькими кораблями. Рибалки вимагають від уряду не погоджуватися на квоту лову, запропоновану Европейською економічною спільнотою. На їх думку, квота, яка вигідна іншим країнам Спільного ринку, заподіє великої шкоди риболовецькій промисловості Норвегії.

В АМЕРИЦІ

ВИСТУПАЮЧИ У НЕДІЛЬНІЙ телевізійній програмі „Зустрічі з пресою", лідер демократів у Сенаті Джордж Мічелл висловився проти пошуків винного в тому, що секретний звіт ФБІ про обвинувачення Аніти Гілл став відомий пресі. „Тоді треба розслідувати не лише розповсюдження цієї інформації, але й інші подібні епізоди", — сказав Дж. Мічелл. „Але перш за все треба звернути увагу саме на це, — відповів йому лідер республіканців у Сенаті Роберт Дол, який також брав участь у цій же телевізійній програмі, — бо люди вважають, що ми маємо намір приховувати від них правду ". Підозріння у розповсюдженні секретної інформації падає на запеклих противників Томаса в Сенаті ліберальних демократів Едварда Кеннеді і Говарда Меценбавма, а також службовців їх канцелярій. Сенатори-республіканці настоюють на тому, щоб ФБІ зайнялося виясненням, хто саме довів до відома сенаторів секретний звіт. Сенатори-демократи хочуть втопити цю справу в морі інших, бо вони добре розуміють, що ці секретні дані вийшли з канцелярії їх однопартійців.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ попередив всіх, хто їде в Совєтський Союз, про небезпеку, яка чигає там на них. На стіні нюйоркського бюра, де видаються американські пашпорти, висить оголошення, яке попереджує громадян ЗСА про країни „підвищеної небезпеки". До таких, поряд з деякими державами Близького Сходу і Африки, зараховується і Совєтський Союз.

У КНИЗІ КОРЕСПОНДЕНТА газети „Ню Йорк Таймс" Сімура Герша „Вибір Самсона", яка появилася у продажу, сказано, що Ізраїль постачав Совєтському Союзові секретні інформації про З'єднані Стейти. Ці інформації попадали в Єрусалим через ізраїльського шпигуна Джонатана Полларда, колишнього співробітника аналітичного відділу військово-морської розвідки ЗСА, який був засуджений у 1987 році до довічного ув'язнення за шпигунство в користь Ізраїля. З матеріялів суду виходило, що Поллард займався шпигунством лише 17 місяців. С. Герш твердить, що шпигун активно діяв не 17 місяців, а 4 роки і передавав Ізраїлеві більше секретних інформацій, ніж вважалося. Ізраїль, пише в своїй книжці Герш, час від часу передавав такі інформації Совєтському Союзові „на знак доброї волі".

НІМЕЦЬКИЙ ПІДВОДНИЙ човен часів Другої світової війни знайдено на дні Атлантичного океану 65 миль на схід від нюджерзького міста Пойнт Плезент. Водолази знайшли підводний човен на початку вересня, але лише тепер розповіли про знахідку журналістам. „Ми не знали, що німецькі підводні човни підпливали так близько до Ню Йорку", — сказав кореспондентові „Ню Йорк Пост" Генрі Кітс, співавтор книжки про дії підводної фльоти нацистів біля берегів Америки. За словами Кітса, не менш як 15 торговельних кораблів були торпедовані фашистськими підводними кораблями в роки Другої світової війни біля входу в Нюйоркську затоку, але досі не було відомо, що такий корабель був потоплений так близько від побережжя. Справа в тому, пояснює Кітс, що під час війни цензура не пропускала в пресу повідомлень про воєнні дії на морі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Франція і Німеччина започаткували „армію Европи"

У минулому тижні французький президент Франсуа Міттеран і німецький канцлер Гельмут Коль заскочили міжнародний світ спільним повідомленням, що вони рішили приступити до формування европейської армії. 10 інших членів Европейської економічної спільноти отримали від них запрошення зголошувати свою участь у реалізації цього проєкту. Франція і Німеччина мають зорганізувати корпус величиною 30,000 вояків. Не сказано, якою численною має бути ця европейська армія, як її творити, де переводити вишкіл, якою буде командна мова і які роди зброї вона охоплюватиме. Хоч ці подробиці поважні, бо стосуються суті творення такої нової військової формації, проте покищо саме тільки згадане повідомлення лідерами Франції і Німеччини стало своєрідною політикою і військовою сенсацією і судячи по газетних інформаціях, наробило багато шуму у міжнародному світі.

Британський міністер закордонних справ негайно скритикував той плян, який погрожує створити суперницьку силу до Північно-Атлантійського бльоку (НАТО) і послабить його. Американські керівні кола буцімто не бачать у такому „реґіональному" військовому з'єднанні небезпеки для НАТО. Водночас відізвалися голоси, що кожна взагалі нова військова формація на терені Західньої Европи повинна включатися до збройних сил НАТО. Французька й німецька преса передала вже становище державних кіл обох тих країн, що, мовляв, у періоді холодної війни Америка раз-у-раз наполягала на Німеччину, щоб вона у більшій мірі брала участь в оборонній системі Західньої Европи. Включення заплянованої армії Европи до НАТО формально неможливе, бо від часу президентури у Франції Шарля де Ґоля Франція належить до НАТО тільки як до політичного, а не військового бльоку і французька армія не належить до зінтеґрованої збройної сили НАТО. Покищо можна тільки здогадуватися, звідкіля зродилася ідея „армії Европи" і чому саме Франція і Німеччина взялися пропаґувати цю ідею?

Треба відкинути думку, що Франсуа Міттеран ступає слідами де Ґоля, який образився був на Ф. Д. Рузвелта, що той не запросив його на зустрічі із Сталіном у Теграні і Ялті і образився на Д. Д. Айзенгавера, що той затаїв перед ним, де Ґолем, дату висаду американсько-англійських військ у Нормандії у Другій світовій війні. Це були причини, що де Ґоль „знелюбив" Америку і робив різні їй пакості. Але Міттеран солідарний із президентом Бушем у всіх міжнародних справах, часто стрічається з ним і співпрацює. Переконливим є здогад, що Міттеран і Коль, державні мужі великого формату, прагнуть бачити „нову Европу" в ері ліквідації холодної війни та банкрутства комунізму. Якщо започаткована Міттераном і Колем европейська армія була би формацією, що її можна би швидко перекидати в загроженні громадянською війною країни і рятувати нею мир, як ось тепер в Юґославії, то це була би спасенна ідея. Слабість Організації Об'єднаних Націй і слабість Европейської економічної спільноти у тому, що це „беззубі" установи, без власної збройної сили. Має ту силу НАТО, але воно створене для оборони західнього демократичного світу, коли актуальною була загроза від імперіялістичного Совєтського Союзу і НАТО не може втручатися у внутрішні справи Европи.

Інший цікавий аспект цієї справи — це сучасна близька співпраця Франції й Німеччини. У минулому і цьому сторіччях Німеччина тричі неспровокована нападала на Францію, 1870, 1914 і 1940 роках. Ріки крови проплили у хронічному спорі за прикордонну Альзацію і Льотринґію. Але прийшов у Франції до влади Шарль де Ґоль та у Німеччині Конрад Аденауер і вони замирилися, доказавши, що великі люди вміють робити великі діла. Міттеран і Коль пішли їхніми слідами, — кожний з них надто розумний з надто великим відчуттям відповідальности перед своїм народом та історією, щоб діяти щось необдумане і шкідливе для демократичного світу і загального миру.

Роман Лазарчук

ПОРА НА СПРАВЕДЛИВІСТЬ, А НЕ РЕФЕРЕНДУМ

„...представники держав з'їжджалися до штаб-квартири ООН, спонукані прагненнями народів своїх країн забезпечити мир і розвиток; безпеку і співробітництво; права людини і справедливість".

(Із промови голови Верховної Ради України Л. Кравчука на 64-ій сесії Генеральної асамблеї ООН 30-го вересня 1991 року.)

I.

До половини XX сторіччя міжнародні політичні відносини вирішувались часто війнами, де кривавились і гинули найбільш здорові, сильні і надійні члени воюючих народів та де переможені були засуджені на спустошення і неволю. У 1941 році ЗСА та Великобританія устійнили Атлантійську Хартію, в якій вони зобов'язались після закінчення Другої світової війни розпочати наладнання міжнародних відносин на принципах мирного полагодження конфліктів, самовизначення, політичної і економічної свободи та справедливости для всіх народів світу. В 1945 році на таких основах створилась Організація Об'єднаних Націй, до якої сьогодні належать 166 держав, в тому числі багато зовсім нових, без історично-державних традицій, які вперше стали державами вже після заснування ООН.

Багато намірів і постанов ООН ще досьогодні не здійснено, головно тому, що режим СССР, з правом вето, стремів безперервно тільки до збереження та поширення своєї злочинної імперії.

І якщо один із найбільших в Европі український народ ще сьогодні змушений чекати на референдум у справі власної державности, то це могло статись тільки тому, що протягом майже цілої нашої історії проти самостійности нашого народу стояли переважаючі ворожі сили, які ще досі не тратили своїх впливів на теперішній і дальший розвиток подій на наших землях. У таких обставинах ми не можемо сподіватись, що безприкладно важкі, насильні і багатовікові денаціоналізаційні заходи наших ворогів пройшли безслідно.

На долю нашого народу припало бути „при битій дорозі" воєнних походів кочових племен із Середньої Азії, які через „браму" між Уральськими горами і Каспійським морем наступали в західньому напрямі на Европу. Про силу і довготривалість цих нападів свідчить побудований ще в століттях перед Христом Китайський мур, який мав заступити дорогу наступам цих же монгольських кочовиків у східньому напрямі. Монгольська імперія дійшла до вершка в XIII сторіччі, коли то вона таки здобула Китай і Україну та інші краї і її границі сягали від Дніпра до Тихого океану та від Арктичного моря до південних берегів Східньої Азії. Наїзди монголів на Україну тривали від початку XIII допочатку XVIII сторіч, тобто півтисячі літ. Знеможеною наїздами, Україною заволоділи Литва і Польща, а наступ Московщини на Козацько-гетьманську державу розпочався негайно після Переяславського договору 1954 року. Вправді між названими народами були приклади перемир'я і спільних виступів, як наприклад, у бою із тевтонськими лицарями під Ґрюнвальдом в 1410 році. Були наші неуспішні договори про допомогу Україні проти збройних сил оточуючих нас сусідів під час тодішніх визвольних змагань, але втрата нашої повної державности Княжої і Козацько-гетьманської доби, була рівночасно початком процесу нищення всяких надій і можливостей відбудови нашої державности.

Наша княжа держава осягнула, зокрема після прийняття християнства високий рівень культури й освіти, законодавства, міжнародної торгівлі та мілітарної сили. Пам'ять про цю багату спадщину допомогла нашому народові зберегти свідомість про окремішність та право бути господарем на своїй землі. Ця спадщина знайшла признання та пошану в Литовсько-руській державі, але злука цієї держави з Польщею спричинила поширення польонізаційного наступу на всю нашу територію та роздачі наших управних земель на власність польським та спольщеним маґнатам. Оборону проти польонізації повели наші братства, зосереджуючись на посиленні та поширенні культурно-освітньої праці. Вищі освітні осередки у Львові, Острозі, а зокрема Могилянська колегія і пізніше академія в Києві стали джерелом високоосвічених духовних і світських осіб, які відіграли провідну ролю в розвитку Православної Церкви, культури, науки і освіти в московській імперії.

Закінчення буде.

Василь Дідюк

НАШІ БАТЬКИ І РІДНА ШКОЛА

Найбільшим щастям батьків є свідомість, що їхні діти — здорові і мають успіхи в науці. Вони бажають, щоб їхні діти здобули повну загальну освіту. Правда, в Канаді, хоч ніби й немає „перетоплюючого казана", то все ж чужі школи своїми програмами та методами безупинно впливають на винародовлення наших дітей і молоді. І яка ж тоді користь батькам, коли матимуть навіть високоосвіченого сина чи дочку, але без національних і моральних засад. Такі діти — це життєві паралітики, що під найменшим впливом можуть попасти в моральну безодню. Як знаємо зі статистик і особистих спостережень, у наших публічних школах розпаношився секуляризм і лібералізм, які цілковито руйнують духово доростаючу молодь.

І в цьому випадку українські батьки і матері мусять докладати всіх старань, щоб їхні діти не стали „погноєм" для чужих, щоб зберегли свою ідентичність та завжди і всюди вважали себе членами нашої спільноти й українського народу. Не легка це в наших обставинах справа, але ми мусимо постійно й систематично нею займатись, бо це справа нашого „бути чи ні"!

Завданням наших „Рідних Шкіл" і курсів українознавства є дати не лише певний засіб знання нашим дітям, але теж заправляти до важкої життєвої боротьби, а передусім вирощувати в їхніх душах такі ідеали, які захороняли б їх у майбутньому житті перед манівцями і принесли користь для нашої Церкви й народу. Це трагедія наших спільнот і українського народу, що в наших обставинах в „розсіянні сущі" стрічаємо і то чимраз більше українських дітей, які забули про Бога, відчужилися від свого народу, не признаються до нього та соромляться своїх батьків. Вони цураються рідного слова й забули вже українську молитву. Цей сумний факт стає щоденним явищем нашого життя у діяспорі.

Тому слід нам усім дбати, щоб усі українські діти ходили до нашої церкви, були учнями нашої „Рідної Школи" і курсів українознавства та належали до українських молодечих організацій. Нашій українській дитині не вистачає лише ходити до школи, щоб одержати високі оцінки з поодиноких предметів, хоч це дуже побажано, але щоб наші діти, крім усіх інших предметів, мали ще найкращі оцінки з українських предметів (з ділянки українознавства). **Дитина українських батьків, яка закінчила навіть найвищі школи, не має повної освіти, якщо вона не знає української мови, літератури, історії чи географії України, не знає нічого про своє походження і країну походження своїх батьків, то вона виконала лише половину своїх обов'язків, і сподіватись від неї багато не можна.**

Знаємо із щоденного життя, що там, де існують українські парафіяльні чи організаційні школи українознавства, там наші діти й молодь тримаються більше нашої Церкви, нашого обряду та нашої спільноти. Де їх немає, там відчуження від рідного середовища відбувається швидким темпом. І тоді трапляються такі дивовижі, що батько і мати — відомі політичні або громадські діячі, а їхні діти не вміють склеїти одного речення по-українському.

Ми в Канаді маємо вже від кількох років двомовні англійсько-українські школи маємо т. зв. цілоденні українські школи, в яких кожного дня вивчається, хоч і коротко, українські предмети; маємо виклади української мови в деяких середніх школах, а також в кількох університетах; маємо студії українознавчих предметів. Одначе ми замало цікавимося тими навчальними інституціями. Наведу хоч би кілька прикладів з нашого „українського Торонто" і околиці. Навіть офіційна статистика говорить, що українців у Торонто є 80,000. На жаль, не маємо ніякої статистики скільки в нас дітей шкільного віку, однак знаємо, що маємо чотири цілоденні школи при наших українських католицьких парафіях, які працюють за повною програмою державного навчання, а крім того до їхнього навчання ще включено українознавчі предмети (релігія, мова, література, історія, географія). У цих школах маємо заледве біля тисячі учнів, хоч варта пригадати, що до тих наших шкіл ходять й інші діти. До школи Св. Дмитрія ходив син посадника міста, що разом з нашими дітьми не тільки вчився української мови, але й танцював українського гопака. Є в нас ще й дев'ять суботніх „Рідних Шкіл" і курсів українознавства, що існують при парафіях і різних організаціях. У них також біля тисячі учнів. Назвім, що наше українське шкільництво охоплює біля двох тисяч наших дітей. Чи на таке число українців в Торонто — це трохи не замало?!

У самому Торонто, у чудовому місці на Вестоні, ми зорганізували й побудували середню школу оо. Василіян. Чудові приміщення, високий рівень навчання, наш обряд і каплиця, та мале число наших українських учителів, а число українських учнів ще менше (хоч усіх учнів є біля тисячі, в більшості італійців, портуґальців і ін.) Наші Сестри Служебниці в Анкастері вели на високому рівні Дівочу Академію. Були в ній дівчата-студентки з різних частин світу, але наших, українських, найменше. На двох університетських студіях в Торонто українських студентів не багато, хоч українська спільнота вклала відповідні фінансові вклади.

Можна б наводити над справами нашого початкового, середнього і вищого шкільництва.

Українське шкільництво

(Закінчення на стор. 3)

Ґренджа-Донський в Ужгороді

Так, нарешті повернувся в Ужгород, на Закарпаття найпопулярніший у 20-30-их роках поет, прозаїк, драматург нашого краю Василь Ґренджа-Донський. Повернувся у вигляді горелеєфа на будинку, у якому він проживав, на будинку перед народним домом „Просвіти", на спорудження якого щедро дарував свої гроші, яких і йому самому завжди не вистачало.

Відкриття пам'ятного знаку Ґренджі-Донському відбулося в неділю, 1-го вересня, воно вилилося у велелюдне свято вшанування видатного земляка. Його відкрив заступник голови міськвиконкому Борис Сливка добре знаними рядками поета:

Тобі, рідний краю,
і честь, і любов.
Хай вітер гуде пісню волі!
За тисячу років і сльози,
і кров
Пролив твій народ у неволі.

Василь Ґренджа-Донський, — сказав Б. Сливка, — потрібен нам саме тепер. Боротьба за демократію, за свободу, за вільний і щасливий розвиток нашого народу серед інших цивілізованих народів світу — у вирішальній стадії. Ім'я великого нашого земляка, його творчість має допомогти нам у цій боротьбі.

Професор Ужгородського Державного Університету, голова обласної організації Товариства Української Мови Павло Чучка нагадав деякі віхи драматичного життя поета.

70 літ минуло, як 1921 року в Ужгороді поселився міжгірець, який перший з-поміж нас, закарпатців, прилюдно назвав себе українцем, першим на Закарпатті почав писати сучасною українською літературною мовою, першим у нас почав застосовувати український фонетичний правопис, був першим серед письменників краю, завдяки якому закарпатська література вийшла на загальноукраїнську арену. Творами Ґренджі-Донського, які займають 12 об'ємних томів, зачитувалася молодь у міжвоєнні роки. Тепер кажуть, що закарпатці не знають його. Це так, до чого доклали своїх рук ідеологи тоталітарного режиму. Лише на 45-му році совєтської влади ми спромоглися видати один томик його творів. Письменник, який палко любив свій край, змушений був його покинути, поселитися на чужині, де й помер".

Церемонія відкриття пам'ятного знаку перетворилася на своєрідну конференцію, присвячену життю і творчости письменника. Тут виступало 19 промовців, які розкрили великий світ письменника, борця за кращу долю свого краю і його людей. Багато з них зустрічалися, дружили з письменником. Не випадково тут було сказано чимало нового, з чого поставав перед нами образ непересічної людини і творця. Виступали люди, які наполегливо трудилися, аби повернути рідному краю свого земляка-письменника, увічнити його пам'ять у книгах і пам'ятниках. Слово мовили упорядник великої збірки творів і автор глибоких праць про письменника Олекса Мишанич, голова Обласної Ради Українського Товариства Охорони Пам'яток Історії та Культури Михайло Бабидорич, автор горельєфу художник Іван Маснюк, земляк Ґренджі-Донського журналіст Микола Красняник, педагог, яка викладала молоді твори міжгірця Ганна Мандзюк, доцент Ужгородського Державного Університету Хома Олексик. Своїм дотепнми віршем розвеселив присутніх Петро Скунць.

З хвилюванням слухали присутні виступ брата Василя Ґренджі-Донського, Івана. Добрі слова мовилися тут про доньку письменника Зірку, яка звершила справжній подвиг — зберегла, зібрала, впорядкувала і видала багату спадщину батька в 12-ти томах. Жаль, що вона змогла це зробити лише на чужині.

Відкриття меморіяльного знаку було приурочено до роботи міжнародної наукової конференції „Українські Карпати": етнос. історія, культура"; її учасники взяли участь у святковій церемонії. Серед них і науковці, які глибоко знають творчість і життя письменника. З великою увагою були вислухані виступи професорів Андрія Глуханича (Австрія), Василя Маркуся, Івана Фізера, Юліяна Химинця (ЗСА), Миколи Неверлія (ЧСФР).

Після довгих повоєнних років розлуки з рідним краєм прибув на конференцію з ЗСА поет Степан Сабол (Зореслав). В дні конференції він мав багато зустрічей з шанувальниками поезії, виступив і на святі відкриття пам'ятного горельєфу. Прозвучали тут і його пое-

(Закінчення на стор. 3)

В'ЄТНАМ І ВЕЛИКОБРИТАНІЯ домовилися про депортацію з Гонґ-Конґу 256 в'єтнамських громадян, що прибули сюди вже вдруге. В Гонґ-Конґу тепер є 59,000 в'єтнамських втікачів, 19,000 з яких віднесено до категорії „економічних втікачів", що не дає їм права на дозвіл залишитися там. 5,000 дістали статус політичних еміґрантів. Ганой запевнив Великобританію, що депортованих не будуть переслідувати.

ПРАВОЗАХИСНА ОРГАНІЗАЦІЯ Міжнародна Амнестія звернулася в понеділок, 21-го жовтня, до англійського уряду із закликом відкликати прийнятий у 1987 році іміґраційний закон, згідно з яким морські і летунські компанії підлягають карі в сумі 2,000 фунтів стерлінґів у кожному випадку виявлення пасажира, котрий прибув до Великобританії без в'їзної візи чи пашпорту.

Анатоль Камінський

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ — ПРОГОЛОШЕННЯ І ЗДІЙСНЕННЯ

III.

Нещодавно Лобов підкреслив, що при можливому відділенні від СССР України чи Казахстану, про долю ядерної зброї має рішати керівництво „країни", тобто СССР. Такої ж самої думки Ґорбачов й інші речники творення владних структур в центрі.

Офіційну постановку України у військовому питанні Леонід Кравчук означив так: передусім він наголосив недвозначну складність цієї справи, яка на його думку включає три засадничі компоненти. Перший — це необхідність для України мати власні збройні сили, що їх якостевий склад і структуру визначатиме республіка. Другий компонент — це стратегічні сили, які належать до загального центру і ним керуються, тому, що кожна республіка не встані справитись з протиповітряною обороною, воєнно-московською фльотою, ракетними військами, ядерною зброєю. До речі, якщо йдеться про Чорноморську фльоту, то згідно з домовленням Кравчука з Руцким, наприкінці серпня ц.р. у Києві, „українська і російська сторони дійшли консенсусу, що в системі — проєктованої колективної безпеки, флот належить до категорії стратегічних військ, яких не може собі підпорядковувати Верховна Рада України". Але в загальному, у випадку стратегічних військ, керівництво України, яке хоча не керує стратегічними з'єднаннями на території республіки, має брати участь у випрацюванні стратегії, воєнної доктрини, а також має мати всю необхідну інформацію. Третій компонент найпростіший: Україна має свої прикордонні і внутрішні війська, які належать тільки їй, республіканську ґвардію, яка захищатиме державні і урядові структури України. Між іншим, у випадку Чорноморської фльоти, сам Морозов заявив 1-го жовтня, що до стратегічних військ має ввійти тільки частина фльоти.

Ще 29-го серпня відбулася робоча зустріч Л. Кравчука з командуючими військовими округами і Чорноморською фльотою, командуючими військовими з'єднаннями центрального підпорядкування і начальниками внутрішніх прикордонних і залізничних військ, які дислькуються на Україні. Крім самого Кравчука, детальніше про цю зустріч розповідали на сесії Верховної Ради голова Комісії Верховної Ради з питань оборони та внутрішньої безпеки Василь Дурдинець і голова Народного Руху України Іван Драч. Лобов, який думає так само, як думали оті генерали і маршали, які брали участь у путчі... це таке шовіністичне проросійське думання про цю величезну імперію, яка повинна бути разом... Лобов вишукував всі аргументи на некористь української армії"...

Для повноти образу згадаємо ще про погляд на ці справи голови парляментської комісії у закордонних справах, Дмитра Павличка. Згідно з його заявою з 7-го вересня, військове питання буде обговорюватись і вирішуватись на Верховній Раді в двох варіянтах. Перший — віддати всю атомну зброю в розпорядження органові колективної оборони, тобто об'єктивного штабу армій незалежних держав, які постануть з теперішніх республік, що за словами Павличка означало б на практиці перехід ядерної зброї під керівництво Росії. Другий варіянт — створити міжнародну комісію, яка повинна приїхати на Україну, взяти в облік всі атомні установки, що їх Верховна Рада України оголосить поза законом і не перевозити її нікуди, а нищити на місці.

Ці пропозиції, до речі, перегукуються в певних аспектах із проєктами деяких інших політиків, наприклад, Левка Лук'яненка, що він їх приватно передав був навесні ц.р. до певних кіл НАТО — проєкт створення спільного штабу, складеного з представників поодиноких республік, де є атомна зброя), чи Вячеслава Чорновола, щоб не передавати ядерну зброю відразу Росії, а залишити остаточне рішення напізніше за Верховною Радою України. Ще іншої думки заступник голови ВР України Іван Плющ: „Ми категорично проти демонтажу ядерних боєголовок", а також: „чому їх мають відправляти в Росію. Знищувати їх коштує дуже дорого, а тому хай залишаться в нас, але все ядерна зброя має бути під контролем колективного міжреспубліканського органу у віданні якого буде колективна безпека". Цю заяву Плющ склав кореспондентові англійської газети „Ґардіян" 30-го вересня. Ще категоричніше поставив там же цю справу В. Філенко, один з лідерів ПДВУ: „більшість законодавців (України) вважають, що ми не можемо от так просто взяти і віддати всю зброю Росії. Якщо хочете, ми боїмося Росії. Ми боремося за незалежність від Росії. Ми не можемо сказати, що існує ядерна загроза, але вони вже, дійсно, виступили недавно з територіяльними претенсіями". А офіційний представник Народної Ради в справі оборони С. Колесник заявив англійському кореспондентові, що „питання зробити республіку вільною від ядерної зброї, це довгочасова перспектива".

Коротко: є деякі різниці у постанові і концептуванні військової справи між поодинокими урядовими і опозиційними політиками, а що треба взагалі відмітити, це те, що під сучасну пору Україна ще не має виразно зформульованої власної концепції військової політики. А необхідність такої є дуже пекучою і акутною. Є дві невідкладні справи, це — чим скоріше творення власних збройних сил і визначення військової доктрини, на якій має базуватись практична військова політика.

Тим більше, що із свого двовимірного визначення, тобто відношення між Україною і Центром та між Україною й іншими республіками, військове питання має нині ще третій вимір — відносини між Україною і Заходом. Якраз всилу присутности на Україні ядерної зброї (самих тільки стратегічних ракет — СС 19 на нашій території більше ніж 100), військова політика є тісно пов'язана з актуальною зовнішньою політикою України. І від виважености, вмілости і рішучости українського уряду залежатиме, чи цей факт присутности ядерної зброї на нашій території ми використаємо як атут для скріплення нашої міжнародної позиції і тим самим нашої незалежности, чи навпаки дозволимо цей атут вигравати збоку Центру і Росії проти нас, як це вже тепер дехто намагається робити на міжнародному форумі. Ця справа стала особливо акутна після проголошення президентом ЗСА його останньої концепції роззброєння, у процес якого Україна мусить старатися включити себе як підметний фактор. Звідси — гостра потреба чим скорішого випрацювання відповідної військової політики України і вбудування її в нашу зовнішню політику, якраз по лінії роззброєння і його імплікацій.

Закінчення буде.

Світличка 83-го Відділу СУА працює

З уваги на події в Україні, зокрема проголошенні незалежности України цього року, українські батьки в діяспорі повинні класти більший наголос на плекання української мови, особливо в перешкіллі і в світличках.

І саме 83-ий Відділ СУА опікується світличкою в приміщенні школи св. Юра в Ню Йорку. Зайняття переводить фахова вчителька і членка 83-го Відділу СУА Лідія Андрусишин. До помочі її є Роксоляна Подпірко. Діти запізнаються і зживаються у приємній атмосфері та в колі ровесників вивчають українську мову іграми і співом та відзначенням різних свят, як проголошення незалежности України, День Матері, прихід св. Миколая, День Подяки і т. п.

Це справді приємність приглядатися маленькій дітворі, як вони з любов'ю до своїх учительок відіграють різні ролі і беруть участь в зайняттях. Батьки діток, з якими я говорила, надзвичайно хвалять світличку 83-го Відділу. Також варто згадати, що час від часу Дора Ґендза, виховна референтка 83-го Відділу, підготовляє і переводить танці з діточками. Адміністраторкою Світлички є Стефа Косович з 83-го Відділу.

Завданням світлички є розбуджувати уяву, спостерігання, хист, вироблення змислів, змога висловлюватися в українській мові при помочі співу, ігор, картин з України і т. п. Тому апелюємо до батьків записувати діточок до нашої світлички, бо хто знає, чи не виросте ваш син чи донька, знаючи українську мову, на великого діяча у Вільній Україні. Або хоч буде добре почуватися на відвідинах в Україні з вашоюріднею.

Зірка Галів

Ґренджа-Донський...

(Закінчення зі стор. 2)

Поет о. Зореслав промовляє під час відкриття горельєфа. Перший зліва — брат поета Іван Ґренджа.

зії, поезії Ґренджі-Донського; їх читали Леся Ігнатович, Йосип Баглай і інші. Своє слово сказав і голова Міської Ради Еміль Ландовський.

Отже, наш Ужгород прикрасив ще один пам'ятний знак — цього разу Василя Ґренджі-Донського.

М. Бабидорич

(Друковано в газеті „Закарпатська Правда", 3-го вересня 1991 року, ч. 168).

Наші батьки...

(Закінчення зі стор. 2)

— це одна з найважливіших ділянок нашого життя, яка заслуговує на беззастережну підтримку нашого громадянства. Без власного шкільництва, дитячим садком розпочинаючи, ми розплинемося у чужому морі. Навчання рідною мовою не тільки поглиблює знання цієї мови, але й виховує в молоді почуття національної певности і свідомости. Для української дитини „Рідна Школа" направду рідна! Ми знаємо, що знайдуться такі нетямущі батьки, що проти наших тверджень будуть пробувати боротися великою кількістю дрібних виправдань і арґументів, що, мовляв, і діти перевантажені, і наші люди розсіяні по широких просторах міста й тяжко стягнути дітей до школи, і громадянство обтяжене різними видатками, і вчителів важко знайти, а є ще й такі, що кажуть: „А мій син чи дочка з українського хліба їсти не буде. Тут Канада і т.д., і т. д.".

Але ми звертаємося до тих батьків, які ще не забули про своє рідне, в яких ще б'ється українське серце і не завмерло національне сумління. Озброєні в щирий ентузіязм, поборемо всі труднощі, поширимо навчання українських предметів по школах, у яких повинні бути наші діти. Найбільшим наших скарбом є наші діти. Вони мусять бути належно виховані в релігійному і національному дусі, бо вони наше майбутнє!

З діяльности ЗУАДК

Нова хвиля звернень про допомогу до ЗУАДК та реакція на ці потреби Допомогової Комісії ЗУАДК — це безнастанний крутіж діяльности бюра цієї установи у Філядельфії. До числа допомогових акцій, як, наприклад, Бразилійський Земельний Фонд, який вже осягнув суму 424,023 дол., чи висилання пакунків для наших убогих людей в Бразилії, Арґентині, Польщі і Румунії, долучилося піклування про освіту в Україні, дотації на розвиток українського національного шкільництва, зокрема на Сході і Півдні України. Покищо це краплини в морі потреб. Адже там ще нічого немає — ні української книжки без портретів Леніна і „славословія" для „рідної" Комуністичної партії, ніяких технічних устаткувань. Про це мало не з сльозами в очах розказують нам прибулі з тих далеких, окрадених з усього, земель України. Вони приїжджають, щоб дістати пораду, книжку, якісь педагогічні матеріяли і повертаються в Україну, збагачені враженнями, а також і деякими матеріялами. Це початки відродження національного виховання в Україні.

Сьогодні згадаємо лише про вислови вдячности за отриману допомогу. Читаймо і, вдумавшись у дану ситуацію, вирішуймо кому, коли і скільки пожертвувати на ці зростаючі потреби ЗУАДК, і пам'ятаймо, що без нашої допомоги ця установа не в стані буде задовільнити найпекучіших потреб. Читаймо подяку від Ростислава і Богдани Давидових за допомогу на вивчення тут англійської мови, такої потрібної сьогодні в Україні, — завважуємо — гарна українська мова подяки.

Інша подяка з Київщини — Бориспільського р-ну, від директорки Гнідинської української середньої школи Валентини Стрілько, яку ми мали недавно приємність вітати в бюрі ЗУАДК. Пише вона, що тепер є унікальна можливість дуже швидко поширювати ідеї національного відродження. Ця школа всього 150 км від Чорнобиля, там багато тих, що терплять через наслідки чорнобильської катастрофи. Та навіть недужі не здаються. До цієї школи, як до педагогічно-методичного центру, приїжджають сотні учителів за порадою, як саме учити дітей по-новому. В Стрілько висловлює вдячність за пожертву і за зрозуміння їхніх потреб. Саме через цю учительку вдалося передати подарунок на потреби єдиної національної середньої школи в Донецьку. Маємо гарну сердечну подяку від директора Леоніда Громова, де й англійську мову вивчають. Учителі їздять на педагогічні конференції, щоб підвищити свою кваліфікацію (тут мова про канадсько-українську конференцію у Львові в серпні ц. р.). Не менш щира подяка від Галини Могильницької, яка отримала допомогу, щоб проводити в життя навчання українських предметів у середній школі в південній Миколаївщині. В руках таких завзятих, працьовитих, глибоко свідомих учителів — майбутня доля України. Призначено також суму на купно „зіракс" машини для Миколаївського будівельного технікуму, де викладає українську літературу Віра Принько, що є тут на відвідинах родини і на лікуванні. Приємно бачити цю молоду, повну завзяття й особистого чару жінку, яка не хоче від'їхати з Америки без української книжки.

Є також подяка від студента Олександра Пономаренка, що хоче здобути тут знання й повернутися в Україну. Є подяка за даток на лікування сина Данилка Мокрика, за лікування внука Галини Гайнич.

Є тепер також новий студент на „вимінну програму" в ЛяСаль Університеті, Олесь Доній, активіст серед студентів Києва, організатор минулорічної голодівки; йому призначено певну суму на покриття плати за гуртожиток при університеті. Всі вони вдячні за вирозуміння. Закінчує тут освіту Леся Ісаєвич з України, отож і їй дано допомогу для закінчення студій. Інша студентка Оксана Сельська з України також закінчує тут студії, отож отримала допомогу. Є молоді дослідники Катерина Внучко, що, студіюючи в Польщі, пише працю про Василя Стуса, писатиме дисертацію на цю тему. Вона також отримала допомогу. Д-р Євген Місило у Варшаві опрацьовує статистику українців, що загинули від рук окупанта, — на основі архівних даних. Він також отримав допомогу. Іншому дослідникові, М. Калинському, дано невелику допомогу.

Крім того вислано допомогу хворому членові УПА в Польщі, за що він щиро дякує. Є подяка від П. Дужого, також члена УПА і діяча. Не забуває ЗУАДК і про родину І. Дем'янюка.

На покриття поштових витрат та на полагодження справ вислано скромну суму діячеві, представникові ЗУАДК в Данії, Петрові Балицькому. Є потреби, і то великі, в Бразилії. Маємо дві подяки від сестер монахинь за даток, а також від о. Петра Бальцара, ЧСВВ, з Прудентополя за недавно надіслані 15 пачок з одягом, дуже потрібних для убогих мешканців цього поселення. Отець Бальцар разом з іншими їздить по колонії і особисто роздає потрібні речі, головно дітям, бо є там багатодітні родини. Мешкання їхні — це прямо будки без підлоги, а часто і без даху, покриті пластиком чи картоном, не мають ліжок, тож сплять на причі з дощок, часто вкриваються „лахами". Тож ті пакунки одежі — це велика допомога, за яку дякують.

Як бачимо, — потреби допомоги дуже великі і різнородні, тож і жертвенність нашої громади повинна бути відповідною до потреб. Щасти, Боже, тим, що допомагають!

Н. П.

ЗАКЛИК

Українці й Українки 1-ше грудня скоро зближається. Цей день стане вирішальним в нашій історії. Не журімся, не надіймося, а діймо рішуче і швидко! Київ кипить працею. Там створено Громадську Раду „РЕФЕРЕНДУМ" під спів-головуванням Івана Драча (НРУ) і Петра Таланчука (ректора КПІ) та з участю головних партій України. Вона стремить щоб вияв волі народу України на 1-ше грудня був свідомим, вільним і незаперечно переконливим. Представники ККДУ (ЗСА) зустрілися з новоствореною РАДОЮ з метою обговорення пляну дії на наступних 50 днів.

Українська діяспора мусить рішуче піддержати цей плян швидкою допомогою. Україна сьогодні є у наглій потребі. Ідеали самостійної і соборної демократичної держави, що їх плекали ґенерації наших земляків, можуть скоро стати дійсністю.

Сьогодні, як ніколи дотепер, нам припала нагода допомогти Україні стати незалежною. Для цього необхідно негайно відгукнутися на потреби усіх тих установ і сил, котрі намагаються вирішити долю нашого народу і держави України на століття. Сьогодні, як ніколи, ми повинні усвідомити Франкову істину: „Кожен думай, що на тобі мільйонів стан стоїть".

Щедро і негайно складаймо датки на потреби державобудування України в окремі конта місцевих Товариств Допомоги Україні (чи Прихильників Руху), або прямо до ККДУ (через ЗУАДК, наше конто 8236). Адреса: UUARC, 1319 West Lidley Avenue, Philadelphia, Pa. 19141.

Закликаємо усі організації, установи і поодинокі особи тепер зголошувати до ККДУ свій вклад на цю ціль, тел.: (201) 966-8515, факс (201) 301-0068, бо час уже дуже короткий. У крайності, затягаймо громадську позичку у наших касах. Збіркові віча і кампанії повинні це вирівняти.

Екзекутива
Координаційного Комітету Допомоги Україні:
Богдан Бурачинський
Роберт МекКоннелл
Василь Маркусь
Володимир Баранецький
Уляна Мазуркевич

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Стефанії Ґец

на ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ
30 долярів складає

Любомир ЛАМПІКА

Дня 9-го листопада 1991 р.
припадає
ЧЕТВЕРТА
БОЛЮЧА РІЧНИЦЯ
СМЕРТИ
нашої покійної
ніколи незабутньої
найдорожчої
ДРУЖИНИ, МАТЕРІ та БАБЦІ

св. п.

Анна з Герциків Мулик

За упокій її душі будуть відправлятися

СЛУЖБИ БОЖІ з ПАНАХИДАМИ
В СЛІДУЮЧИХ ЦЕРКВАХ

в церкві Чесного Хреста, Асторія, Н. Й.,
9-го листопада 1991 р., о год. 7:45 ранку;
в катедрі свв. Володимира й Ольги, Чикаґо, Ілл.,
11-го листопада 1991 р., о год. 7:30 ранку;
в катедрі св. о. Миколая, Чикаґо, Ілл.,
22-го листопада 1991 р., о год. 6:45 рано;
в храмі Пренепорочної Діви Марії в Люрді, Франція;
в манастирі оо. Студитів, Маріно у Римі, Італія;
в манастирі св. Йосафата у Ґлен Ков, Н. Й.;
в манастирі Сестер Служебниць, ПДМ,
Словсбурґ, Н. Й.;
в манастирі Сестер Василіянок, Асторія, Н. Й.

Просимо родину, друзів та знайомих про участь у Богослуженнях та про молитви в цей день, за що щире спасибі вам.

У глибокому смутку —

муж АНТІН МУЛИК, діти та внуки

Ділимося з членами Пласту на обох континентах, сумною вісткою, що

Начальний Пластун —
пл. сен. кер.

Юрій Старосольський, ЛЧ

відійшов на „Вічну Ватру" в понеділок, 21-го жовтня 1991 р.

ПАНАХИДА відбудеться в п'ятницю, 25-го жовтня о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Гайнес Рінальді, 11800 Ню Гемпшир авеню, Силвер Спрінґ, Мд.

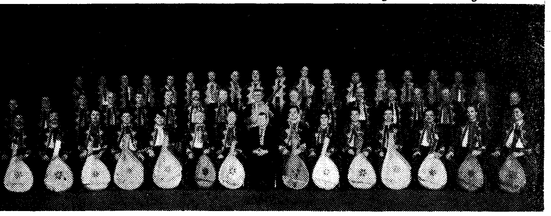
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ розпічнуться в суботу о год. 9-ій ранку у Вашінґтоні, Д. К., а відтак на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

•

Дружині покійного Оксані, дочці Анні і сестрі Уляні та дальшій родині складаємо щирі співчуття.

ГОЛОВНА ПЛАСТОВА РАДА — **ГОЛОВНА ПЛАСТОВА БУЛАВА**

Капеля Бандуристів виступить у Філядельфії і Клифтоні

Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка

Вже в короткому часі славна Капеля Бандуристів ім. Тараса Шевченка під мистецьким керівництвом відомого музика і дириґента Володимира Колесника, відвідає з двома концертами східнє побережжя ЗСА. Перший концерт відбудеться у Філядельфії, Па., в суботу, 2-го листопада, о год. 7-ій вечора, в залі школи Нортіст, при Котман і Алґон вулицях. В неділю, 3-го листопада о год. 2-ій по полудні, капеля виступить в Клифтоні, Ню Дж., в залі школи Клифтон, 330 Колфекс авеню. Концерти відбудуться під патронатом Відділів УККА у Філядельфії і Пассейку та українського чоловічого хору „Прометей", і є присвячені Листопадовому Чинові.

В червні 1991 року, під гаслом „Ми знов з тобою, Україно", капеля відбула історичне концертове турне по Україні, відвідуючи майже всі більші міста. З великим успіхом і тріюмфом по майже 50 роках капеля виступила знову в золотоверхному Києві, в якому вона народилася 1918 року. Перемагаючи різні труднощі, бандуристи здійснили свою шляхотну місію понести рідну пісню в ті частини України, де процес асиміляції та русифікації був найсильніший. З Києва їхній шлях проляг на Канів, Полтаву, Харків, Донецьке, Дніпропетровське, Запоріжжя, Кривий Ріг, Вінницю, Чернівці, Івано-Франківське і Львів. Всюди вітали кобзарів по береги виповнені залі, бурхливі оплески, овації, вигуки „браво", на сцени текли квіти нескінченим потоком. А на кінець всіх концертів, коли зазвучала „Ще не вмерла Україна" і об'єднано злилися голоси присутніх з бандуристами, стало зрозумілим, що хоч де б жили, всі відчували себе українцями, а наша земля, Україна, житиме навіки.

На концерти у Філядельфії і в Клифтоні закликаємо українське громадянство прийти масово і допомогти капелі вийти з тяжкого заборгування, з яким вона вернулася з України, щоб вона могла продовжувати виконувати свою місію служби народові. Програма концертів буде точно така сама, яка була в Україні.

Всі доходи з концертів в Україні капеля залишила для Фонду Культури на покриття видатків і на культурні потреби України.

В неділю, 3-го листопада, о годині 11:30 перед полуднем, буде відправлена Панахида над гробом св. п. Григорія Китастого, мистецького керівника і дириґента Капелі від 1941 до 1984 років, на українському православному цвинтарі св. Андрія, в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Ділимося сумною вісткою із рідними, друзями та знайомими, що в понеділок, 21-го жовтня 1991 р. відійшов у вічність на 84-му році життя дорогий наш ЧОЛОВІК, БАТЬКО, БРАТ І СТРИЙКО

бл. п. д-р

ЮРІЙ СТАРОСОЛЬСЬКИЙ

ПАНАХИДА відбудеться в п'ятницю, 25-го жовтня о год. 7:30 вечора в похоронному заведенні Гайнес Рінальді, 11800 Ню Гемпшир авеню, Силвер Спрінґ, Мд.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в суботу, 26-го жовтня о год. 9-ій ранку з похоронного заведення Рінальді в Силвер Спрінґ, Мд., а відтак (приблизно 2-3-тя по пол.) на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

ОКСАНА — дружина
АННА — дочка
УЛЯНА — сестра
ВОЛОДИМИР і ДАРІЯ — племінники з родинами
і ближча та дальша родина в Україні і поза нею

В глибокому смутку повідомляємо членство Т-ва св. Софія та все українське громадянство що дня 21-го жовтня 1991 р. відійшов у вічність

бл. п. д-р

ЮРІЙ СТАРОСОЛЬСЬКИЙ

член-основник Т-ва св. Софія ЗСА, професор українського католицького університету в Римі і керівник філії УКУ у Вашінґтоні, Д. К..

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в суботу, 26-го жовтня, а тлінні останки спочинуть на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Ню Джерзі.

•

Дружині Оксані і донці Анні та всій родині покійного складаємо наші найщиріші співчуття.

Управа Т-ва св. Софія

У глибокій повазі та смутку повідомляємо усіх пластунів та українське громадянство в ЗСА, що в понеділок, 21-го жовтня 1991 року засів при „Вічній Ватрі" наш

Начальний Пластун — пл. сен. кер.

ЮРІЙ СТАРОСОЛЬСЬКИЙ

ПАНАХИДА відбудеться в п'ятницю, 25-го жовтня о год. 7:30 вечора в похоронному заведенні Гайнес Рінальді, 11800 Ню Гемпшир авеню, Силвер Спрінґ, Мд.

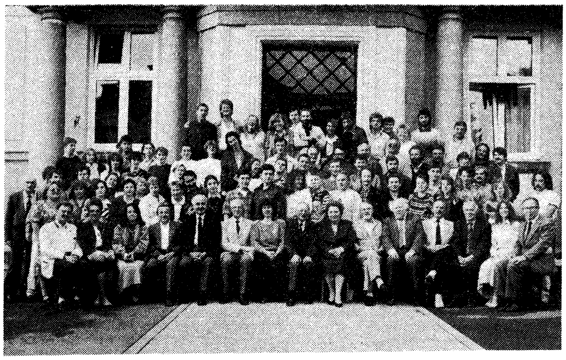
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ розпічнуться о год. 9-ій ранку в суботу, 26-го жовтня у Вашінґтоні, Д. К., а відтак на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Закликаємо пластунів взяти участь у похоронах Начального Пластуна в пластових одностроях із прапорами, а усі пластові станиці в ЗСА збірно у гідний спосіб відзначити його відхід.

КРАЙОВА ПЛАСТОВА РАДА — **КРАЙОВА ПЛАСТОВА СТАРШИНА**

УКРАЇНА БАГАТА, АЛЕ ЗАНЕДБАНА. ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ СТАТИ НА ВЛАСНІ НОГИ. ПЕРЕШЛІТЬ ВАШУ ДИВІДЕНДУ І ПОЖЕРТВУ НА ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

Кілька вдячних слів на адресу УВУ

Студенти з України, професори УВУ і гості перед Українським Інтернатом в Мюнхені.

Професорська Рада УВУ. В першому ряду посередині — ректор Б. Цюцюра.

Група науковців-викладачів з України на стажуванні в УВУ.

Кожен із дванадцяти викладачів українських вищих шкіл, що збирався у далеку, невідому мандрівку в Мюнхен, плянував якнайдоцільніше провести час. Адже попереду — наукове стажування у Вільному Українському Університеті — навчальному і дослідницькому закладі, про який на Батьківщині знають лише приблизно. Бо хіба можна було довідатися правду з офіційної совєтської преси чи так званої наукової літератури? Ні. Про УВУ там говорилося рідко, а коли вже з'являлася згадка, то лише з відвертим негативним забарвленням — як про інституцію, що продукує „ворожу, тенденційну літературу" і висловлює інтереси „збанкрутілої ґрупки недоброзичливців українського народу".

Отже, перші дванадцять викладачів, більшість яких мають наукові ступені та звання і представляють Львівський університет, Львівський медичний інститут, Дрогобицький, Тернопільський та Івано-Франківський педагогічні інститути, повинні були заново відкрити УВУ, який цього року відзначає своє сімдесятиріччя. Яким побачили його історики, журналіст, літературознавець, юрист?

Нав'язувані роками комуністичною ідеологією фальшиві стереотипи розвіялися відразу в перші дні перебування в Мюнхені. З'ясувалося протилежне — Вільний Український Університет постав солідним навчально-науковим закладом, виявився берегинею, що впродовж десятиліть плекала правдиву українську наукову думку, являла всьому світові некон'юнктурну, непідфарбовану картину української дійсности. Навіть перше, побіжне ознайомлення із здобутками УВУ за 70 літ свідчать про панорамність наукових пошуків, про глибину спеціяльних досліджень, про постійне зацікавлення професорів, докторів, студійців у заповненні тих чорних прірв нашого гуманітарного цеху, які утворилися в наслідок багатовікової, нещадної експлуатації всього, що лучилося з Україною.

Навстіж відчинена бібліотека УВУ спричинилася до твердого переконання: праці, що створені під патронатом цього престижевого закладу, повинні бути негайно перевидані в Україні. На фоні стрімкого розвитку суспільно-політичного життя республіки наукові дослідження, приміром, таких вчених світового формату як В. Кубійович, Ю. Шевельов, В. Оглобин, Дм. Антонович, С. Шелугин, Н. Полонська-Василенко, В. Янів та багатьох інших, без особливих фізичних та інтелектуальних затрат прилучилися б до процесу культурно-національного відродження. Вони передно і вищу школи свіжу хвилю правдивих знань, облагородили б (а радше — дозволили б відкорегувати) навчальні пляни, а також напрями наукових студій. Прикро, але факт — чимало нинішніх кандидатів і докторів наук, що працюють в Україні, навіть не здогадуються, яке багатство витворили люди, на яких з дірявого мішка антиукраїнства, пошитого в палатах компартії, сипалися незаслужені, брутальні слова звинувачень. Але все це — тема окремої, ширшої розмови. Викладачі з України повезуть додому поодинокі екземпляри праць УВУ і шукатимуть видавців. Це, можливо, перший позитивний вислід мюнхенського стажування.

Університет забезпечив пристойні умови для праці, наукових студій та відпочинку. Про все подбали організатори: І про калорійне харчування в їдальні „Рідної Школи", і про ознайомлювальні прогулянки Мюнхеном, околицями, і навіть далі — в Альпи. Група науковців-педагогів відчуває постійну батьківську опіку проректора УВУ, професора Петра Ґоя, який є одним із ініціяторів проєкту і одночасно координатором навчального процесу.

З перших днів була запропонована і втілена цілеспрямована програма. Корисні, надзвичайно цікаві лекційні та семінарські цикли провели професори Стефан Козак, Аркадій Жуковський, Володимир Косик, д-р Петро Цимбалістий, д-р Юрій Бача, д-р Анатоль Камінський, д-р Володимир Мокрий та інші викладачі. Кожна зустріч мала полемічний характер, що стало традиційною ознакою всього перебігу стажування. Викладачі українських вузів щоденно спілкуються з патріярхом університету, професором Володимиром Янівим, бесіди з яким відкривають очі на понівечену нашу культуру та історію. Кожен пройнявся дякою і симпатією до вченого секретаря УВУ маґістра Володимира Леника, який відчув особливу відповідальність за успіх стажистів. Українських педагогів по-братньому опікують ректор УВУ д-р Теодор Б. Цюцюра, декан філософського факультету проф. Григорій Васькович, д-р Дмитро Злепко, а коли бути щирим — кожен працівник УВУ зацікавлений у позитивних вислідах стажування. До наших послуг — ксе-рокс, телефони, друкарські машинки, інші технічні засоби. В наслідок дбайливого ставлення господарів зродилася цілком реальна ідея — підготувати науково-публіцистичний збірник „Український Мюнхен, у якому віддати належне українській громаді Німеччини, яка ревно береже традиції, плекає прогресивну наукову і політичну думку. Визначено теми, стажисти приступили до їх розв'язання. У цій книзі буде насвітлено низку важливих проблем, наприклад, „Поезія української еміґрації", „Український некрополь у Мюнхені", „Газета „Шлях перемоги": виникнення, розвиток, формування тематичної політики", „Княжа доба в дослідженнях істориків УВУ", „Українська правова думка на чужині" та інші. Запланований збірник викличе, звичайно, інтерес на Батьківщині. Очевидно, деякі теми будуть в майбутньому ширше розкриті і захищені як докторські праці, оскільки програма студій тотожна з першим докторським семестром. Для його урізноманітнення організатори забезпечили можливість праці у багатих мюнхенських бібліотеках — державній та університетській.

Мрія кожної людини, що бодай за короткий час покидає рідну землю, — різнобічно пізнати чужинський край. Це бажання одразу збагнули і проректор УВУ професор Петро Ґой, вчений секретар університету Володимир Леник, і звичайний, дуже гостинний українець, який живе в околицях Мюнхена, Василь Сушко. Вже у перші дні мюнхенського стажування бентежно ступали українськими стежками цвинтаря „Вальдфрідгоф", де віддали шану народним провідникам, вченим, літераторам, звичайним людям, які спочивають в німецькій землі. А потім — тривожна прогулянка в концтабір „Дахау", відвідини місць, пов'язаних з іменем легендарної внучки Ярослава Мудрого Блаженної Едиґни. Надзвичайну користь відчули мої колеги після близького ознайомлення з життям баварського села. Відвідини чотирьох різнопрофільних фармерських господарств вразили кожного, адже ми лише мріємо про такий стиль, організацію і підхід до праці. Не проминули нагоди побувати в Альпах. Вертаючи додому, почули в дорозі приємну вістку — Верховна Рада проголосила самостійність України. З цієї нагоди зупинилися у мальовничому містечку Гольцкірхен, щоб якось відзначити пам'ятну подію. І знову несподіваний ракурс: господар біргартена, характерний баварець, дізнавшись, хто ми такі, з неприхованою радістю частував нас знаменитим баварським пивом. Виявляється, він впродовж останніх днів з тривогою слухав кожну вістку про перебіг імперського путчу і співпереживав. Простий німець настійливо повторював про недалеку щасливу будучність двох великих европейських народів — німецького та українського. І в його милій, привітній розмові було щось знаменне, яке витворюється лише при посередництві народної дипломатії.

Групі викладачів з України Душпастирство для українців-католиків в Мюнхені з ініціятиви отця Мирона Мольчака доручило важливу місію — передати для львівського осередку „Українська молодь — Христові" гуманітарну допомогу для поширення її серед обездолених краян, а також перевести автомобіль, який буде використовуватися з доброчинною метою. Це завдання вже виконано.

Український Вільний Університет, виявляючи виняткову увагу до гостей з Батьківщини, відкрив ще одну, досі ненаписану сторінку своєї історії. Тут, у Мюнхені, на Пінзенауерштрассе 15, щодня велися розважливі зацікавлені бесіди про майбутнє УВУ, його добрі перспективи у зв'язку із зичливим розвитком суспільно-політичного життя в Україні. Завтрашній день університету — у нових дослідженнях, у радикальних підходах до навчання, вищих докторських студій. А наразі зроблено перший крок — УВУ, забувши про минулі прикрощі, подав руку Батьківщині. Жертвенна українська громада вільного світу, яка не дала погаснути високомесіанській ватрі УВУ в найважчі часи, нині має нагоду зробити реальний вклад у пожвавлення процесу національного відродження в Україні. Шануючи добрі попередні традиції, УВУ має повне право перейняти статус Всеукраїнського Вільного Університету, стати кузнею перекваліфікації кадрів для звичайного шкільництва і вищих шкіл в Україні. На це є добра воля Сенату, професорів та Фундації УВУ. Тепер слово за українською громадою, якій ми, викладачі-стажисти, складаємо щиру дяку за можливість глибокого пізнання наукових обширів діяспори.

Михайло Присяжний,
член президії Львівської обласної Ради народних депутатів, доцент, заступник декана факультету журналістики Львівського університету ім. Ів. Франка, стажист УВУ.

Л. Кравчук...

(Закінчення зі стор. 1)

лися, зокрема на дитячі товари, продукти і медикаменти. Іноземні інвестиції залучатимуться в економіку України шляхом створення вільних зон, спільних підприємств, оренди, концесій, благодійних фондів, капіталовкладень діяспори та іноземних позик.

Чимало уваги приділив Л. Кравук і адміністративно-територіяльному поділові. На його думку, в Україні через певний час можуть бути самоврядні території, які матимуть повну незалежність у вирішенні економічних проблем. Ради, на думку Кравчука, мають бути професійні і меншими за складом.

Відбулися...

(Закінчення зі стор. 1)

платників. Відгук дуже позитивний, бо досі вплинуло на прес-фонд „Бюлетеня" понад 1,000 дол.

Є. Стахів повідомив, що створився вже комітет, який плянує влаштувати бенкет Л. Кравчукові з приїздом до ЗСА і він очолив цей комітет.

Голова У. Дячук в першу річницю проголошення суверенности і проголошення незалежности України 24-го серпня 1991 року мала виступ на програмах „Голосу Америки" і „Радіо Свобода". Вона повідомила відділи УАКРади про дуже ефективну працю в напрямі привернення уваги американців до справи підтримки зусиль, щоб Уряд ЗСА визнав незалежність України, яку зробив проф. Володимир Пилищенко в Рочестері, Н. Й. Він від організації Професіоналістів і Підприємців виготовив оголошення до місцевої преси. Кошти були приблизно 5,000 дол. Він зібрав від осіб і організацій, які підписані під оголошенням. Відгук був такий позитивний на цей задум, що пожертвувано двічі більшу суму, як було потрібно. У. Дячук пропонувала відділам УАКРади, щоб вони наслідували таку акцію.

Рішено запросити до Америки Юрія Мушкетика з виступами в осінньому сезоні.

Чергове засідання Екзекутиви назначено на 9-го листопада 1991 року. Адміністрація „Верховини" гостила учасників обідом.